

Műszinkör

Városliget... A *Hermina út* sarkán, aprócska dombon a négy évtizedes, fából eszkábált kis színház, a *Műszinkör*. Kínai szabású tornyocskájával, viharvert külsejével, nyitott, uccára néző kasszájával nagyon régi ismerősünk. A kis színház körül nagyon megváltozott minden. Felépült egy hatalmas strandfürdő, *Osbudavára* helyett az *Angolpark*, eltűnt a lóvonalet és az omnibusz, helyettük villamosok, autbuszok és taxik rohannak a kövezett úton. Megmaradt... Mi maradt meg? A ringlispil, az óriáskifli, a közlegő nyár szelíd mosolya az égen, más semmi.

Hol van az az idő, amikor virágjában volt a *Műszinkör*, amikor hetyke fehér lószőr lenggett a kék egyenruhás rendőrök sisakján és a messi *Váci körúton Ferenc József* király hintóját röpitették a Nyugati pályaudvarról a sárga-falú Várba a gyönyörű lipicaiak?... A föld alá ment pihenni *Sziklai Kornél*, a Liget nagy mulattatója, *Göndör Aurél*, a világszép *Hében Anna*. Hova tűntek, élnek-e még: *Vidra Irén*, *Gyurkovics Lola*, a Liget két szépséges primadonnája, *Ujváry Károly* és *Váradi*, a ligeti komikusok, *Várdaffy*, a Liget hódító bonvivánja?... A *Műszinkör* faalkotmánya körül egy egész világ omlott össze, csak a *Műszinkör* maradt a régi. Az sem egészen. A nyitott pénztár jobb oldalán gramofontölcsér csalogatja rikoltozó ének-szóval a nézőt a színházba. Ez új. De régi a kiáltó, aki pontosan öt óraker hangos szóval invitálja a pénztár előtt ácsorgókat:

— Csak tessék, tessék... azonnal kezdődik az előadás!

Es régi a színház széksorai között felcsengő friss gyermekhang:

— Friss vizet tessék!... Tíz fillér az édes és savanyú cukorka!

A közönség? Bizony nem a régi. Egy-két néni, de sok rendes kispolgár is. Eltűntek az *angyal földi* hangos és gangos habitűk, eltűntek a diákok, a lángolások, a vágyódások, a haszragetők tréfák, a *szinköri lobogó izgalma*. A zenekarban komoly, sőt komor karmester, jó zenészek, a színpadon szép díszletek és nívóra törekvő játékok. Valósággal elszomorító, hogy már itt is elmúlt az ideje annak, hogy a krónikás kivételhesse a színészeket, végig humorizálhassa referátumát. Az igazgató például ilyeneket mond:

— Mi tudjuk, hogy mivel tartozunk Budapest színházi publikumának... Kultúrmissziót teljesítünk!...

Igaza van a direktornak. Eltekintve a »világsikert aratott« operett előtt játszott jólesően bágyú kis bevezető-kabarétól, az operett előadása hiányaival is becsületes, bizony itt a Ligetben, három-négy próba után kell kibozni a »világsikereket«. A színészek jól öltözöttek és meghatóan igyekvők. Egy kitűnő név: *Elek Ica*, egy valamikor nagyszerű hangzású ligeti szubrettné: *Bogár Gizi*. *Tunyogh Péter* a bonviván. Elegáns. (*Szücs László* játékát kopirozza kísérteties hűséggel) *Polgár Ferenc* hangban és mozdulatokban *Rákai Márton* utánózza. Két tehetséges fiatal színész: *Révész Vilma* és *Móróczi Baba*. Szépen beszélnek, jól mozognak, kifogástalanul énekelnek.

A közönség hálás és az elismerésben bőkezű. Nagy nevetések, ellágyulások, nyiltszíni és hosszantartó felvonásvégi tapsok. A színészek látható örömmel köszönik meg a tapsokat. A bonviván balkezét a szívére szorítja, jobbkezevel oldalt lendíti fénylő cilinderét, úgy hajlong. Gyorsan, negédesen és ütemesen.

Két névnel hosszabban meg kell állnunk. *Bogár Gizi* és *Elek Ica*. *Bogár Gizi*, a Liget valamikor híres szubrettje, *Elek Ica* még két évvel ezelőtt a vidék legszebb, jól fizetett, híres primadonnája. A második felvonás után bemegyek a színház udvarába. A bejáró ajtaján ijesztő felírás: »Harapós kutya van! Idegeneknek tilos a bemenet.« Az udvarban nyoma sincs harapós kutyának. Két frakkos státsza riaszt csak pokoli étvágyával. Vajaskenyeret esznek dühös elkésedéssel. Rajtuk kívül egy komoly, felnőt, igazí tüzoltó, egy császár, több nagyherceg, nagyhercegnők, udvarmesterek, lakájok, egy metropolita (ragyogó papirtára a fején), katonatisztek

és szárnysegédek. A nagyhercegnők sorában *Bogár Gizi*. Nehéz sárga selyemruhában, hatalmas dekoltázzsal, kábitó parfümfelhőben. Nem szívesen beszél.

— Mi értelme annak, hogy mondjak valamit? Kit érdekel? Én már kimentem a divatból. Nem érdemes, hagyjuk!...

— Mióta játszik a Ligetben?
— 1907 óta...
— Sziklainál játszott először?
— Igen, a *Kis Színházban*.
— Nagy sikerei voltak?
— Nem lehet letagadni. »Hullám Adám«, »Blitz Rézi«. Pompás darabok voltak. Hagyjuk ezt, kérem.

— Ne hagyjuk.
— Mi, szegény ligetiek csak arra vagyunk jók, hogy nevesse nek rajtunk a városiak. Pedig... Higye el, nekünk is volt egy kis részünk abban, hogy... Eh, jobb erről nem beszélni.

Beszélgünk arról, ami — volt!

— Ami volt, az gyönyörű volt. Sikerek voltak. Olyan nagy sikerek, hogy azt el se lehet mondani és ma már el sem lehet hinni. És tudja, ki voltam én? *Fogalom* voltam, igen, fogalom!... Felejthetetlen ünneplések voltak itt. Kilenc évig a *Kis Színházban*, *Sziklai Kornél* színházában... *Beöthy* és *Bálint Dézi* valósággal kapkodtak utánam. Csábítottak a városba, de én nem mentem. Itt maradtam a Ligetben, az én közönségem szívében. Kocsival hordták haza utánam mindennap a virágokat. Rajongtak értem a fiatal diákok. Ha előadás után gyalog mentem haza, elakadt a forgalom az uccán és rendőrök próbálták szétoszlatni a tömeget. A fiúk kiabáltak: »Eljen Bogár!«... Így mentem haza, ha gyalog mentem. Így ünnepeltek az uccán. Igen, a legszebb idők voltak ezek. Szépek, gyönyörűek. Ép olyan gyönyörűek, mint ami-

A pénztár

Ilyen szomorúak a mostani idők. Akkor 400 korona volt a havi fizetésem. Most? Nem érdemes beszélni róla. Különbön alig játszom ma már. Most is összesen csak egy hétig léptem fel. Ezután aztán slussz! Nem is bánom. Sietek haza. Otthon a férjem, aki nagyon jó ember és a kisleányom, aki szófogadó, szorgalmas és nagyon szép. Nagyszerű leány. Jövőre már a tanítóképzőbe jár. Kell ennél több? Ők ketten a legnagyobb örömöm az életemben. Az én életem... Istenem, hiszen én már csak az ő kettejük életében élek!...

Nem akar többet mondani. Egy kicsit könnyes a szeme, de mosolyt erőltet az arcára, amikor elköszön és visszamegy a színpadra.

Elek Icát keresem fel öltözőjében. Fiatal, szép, jókedvű. Ezekkel a szavakkal fogad:

— Mondja meg őszintén, észrevette, hogy — sántítok a színpadon?

— Nem. Miért?

— Mert ma még csakugyan sántítok egy kicsit. Boldog vagyok, ha nem lehet nagyon észrevenni.

— Nagyon? *Shogyan*.

— Látja, most már bevallom: azért játszom itt, hogy — kipróbáljam a járástomat a közönség előtt is.

— Mi történt magával?

— A legszörnyűbb valami, ami színésznővel történhetik.

— ? ?

— Pesten a *Magyar Színházban* játszottam az *Engem szeress*-ben. *Titkos Ilona* szerepét vettem át a századik előadás után. Azután *Kassa*, *Debrecen*, *Miskolc*, ismét *Budapest*, *Szeged* és *Olaszország*, ahol *Gigli*vel hangversenyeztem együtt. Csupa nagy siker. Pesten ezer pengő volt a havi fizetésem, vidéken 2500 pengő. Autóm volt, — még ma is megvan. Elismertek, ünnepeltek. És... Nincs is két esztendeje, hogy hirtelen megbetegedtem. Influenzázt kaptam. Ágnak estem és azután már nem tudtam felkelni. A *legsúlyosabb izületi gyulladást* állapították meg az orvosok. Szanatóriumba vittek. Gipszben raktak *Nyakamtól a talpamig gipszben egy éven keresztül!* El tudja képzelni is valaki, milyen fájdalmat jelent ez egy színésznőnek? Egy év gipszben a sanatóriumi ágyon és minden remény nélkül, hogy még egyszer talpra állhatok, hogy még egyszer színpadra léphetek. Egy évig így, ilyen szörnyű állapotban.

— Csoda, hogy morfinista lettem? Igen az, — ezt nem szabad tagadni. De egy évvel ezelőtt már talpra állítottak. Először persze csak botra támaszkodva tudtam vánszorogni. És — újra bevitték a sanatóriumba. Most már azért, hogy *leszoktassanak a morfiumról*. Három hónap alatt

Bogár Gizi

ettől a borzalomtól is megszabadultam. *Vagyonom legnagyobb részétől is. Hatvanötezer pengőbe került a betegsége* és... és most már járkálok, szaladok, táncolok... Idejöttem a *Műszinkörbe*, hogy végre levizsgázzak az — *egészségből!* Magam is úgy érzem, hogy sikerült a vizsgám. Istenem, újra élek! Ujra kezdem előlről ott, ahol elhagytam. Nem lesz nehéz. A hangom ugyanolyan, amilyen volt és a kedvem jobb, mint valaha. Új utamon elkísér a férjem is. Mert férjhez mentem. *Férjem még nem látott eddig a színpadon*. Nem engedtem, hogy megnézzen. Majd csak ezután. Ha bent a városban, nagy színpadon lépek fel. Akkor igen... Remélem, már ezen a télen.

Fazekas Imre

MOZI MŰSOR Alkotás mozgó (Alkotás ucca 11. Telefonszám: 533-74): Vágyak ritmusa (Joan Crawford). Két jó pofa (Guzzi Lautscher). Magyar-angol futballmérkőzés. (Előadások kezdete: 1/2-1/11 folyt.) — **Belvárosi mozgó** (Irányi ucca 21. Telefonszám: 833-29): A rettegés városa (Lew Ayres). Jönnek a huszárok (Fritz Schultz). (Jobbterem: 1/4, 6 és 1/2; balterem: 5, 1/8, 10.) — **Budai Apolló** (Csalogány ucca 46. Telefonszám: 51-5-00): Rasputin (John, Ethel és Lionel Barrymore). A két jó pofa (Walter Rimm). Híradó. (Előadások kezdete: 1/2, 1/3, 7 és 10 óraker.) — **Capitol filmpalota** (Baross tér, Keleti pályaudvar mellett. Telefonszám: 343-37): Rasputin (Lionel, Ethel és John Barrymore). Rio de Janeiro (tűzfilm). Stan és Pan sógorságba esik. Híradó. (1/4, 1/2, 1/3, 1/10.) — **Casino filmszínház** (Eskü tér 5. sz. Telefonszám: 831-02): Az arany és a nő (Kay Francis). Vitaphone-revü. Híradók. (Előadások: 1/6, 1/8 és 1/10-ór.) — **City filmszínház** (Vilmos császár út 36. szám. Telefonszám: 111-40): Negyedik hétre prolongálva! Kacagó tarka tavaszi Legújabb 4 színes trükkrajz: 2 eredeti Mickey-egér, 2 híradó, 1 sportkép. (Délután 10, 1/12, délután 1, 1/3, 4, 1/6, 7, 1/2, 9.) — **Corso mozgó** (Váci ucca 9. Tel.: 874-02): Aranyhajó (Fay Wray). Bravúrok hósele. Híradó. (Előadások kezdete: 1/4, 1/6, 1/8 és 1/10 óraker.) — **Corvin filmszínház** (József körút és Üllői út sark. Telefonszám: 395-54): A fehér ördög (Ken Maynard). A méltóságos pincér (Hermann Thimig). Híradó. (Előadások: 3, 1/6, 1/8 és 1/10 óraker.) — **Décsi mozgó** (Terező körút 28. Telefonszám: 213-48): Az arany és a nő (Kay Francis). Vitaphone-revü. Híradók. (4, 6, 8 és 10.) — **Ellátó hangos mozgó** (Lipót körút 16. sz. Telefonszám: 161-51): Mesebeli herceg (Gustav Fröhlich). Mámor meg muzsika (filmrevü). (Előadások kezdete: 4, 7 és 10 óraker.) — **Fórum filmszínház** (Kossuth Lajos ucca 18. sz. Telefonszám: 897-07): Ötödik hétre prolongálva! A cárnő (Elisabeth Bergner). Híradók. (4, 6, 8, 10.) — **Gloria filmszínház** (Thököly út 56. Telefonszám: 448-00): Angelika nővér (Suzanne Marville). Két boldog nap (Paul Hörbiger). (3 órától folytatólag.) — **Kamara mozgó** (Dohány ucca és Nyár ucca sark. Telefonszám: 440-37): Mellékuca (Irene Dunne). Bécsi muzsika (Robert Stolz zenéje). (Előadások kezdete: 4, 6, 8 és 10 óraker.) — **Kedvező idő esetén nyitott tétől — Kert mozgó** (Aréna út és Vilma királynő út sark. Telefonszám: 130-17): Gyilkol a múlt (Ellen Richter). Maki és Társai kalandjai (kulturkép). Híradó. (Előadások kezdete: 1/3 és 1/10-ór.) — **Nyugat mozgó** (Terező körút 41. Tel.: 271-62): A rettegés városa (Lew Ayres). Jönnek a huszárok (Fritz Schultz). Hej, kutyáéletem! (2, 1/2, 1/3, 1/4 és 10.) — **Olympia mozgó** (Erzsébet körút 26. szám. Telefonszám: 429-47): Jönnek a huszárok (Fritz Schultz). Rettegés városa (Lew Ayres). Híradók. (Előadások: 1/3, 5, 1/8 és 10 óraker.) — **Onnia filmszínház** (József körút és Kölcsey ucca sark. Tel.: 301-25): Rasputin (John, Ethel és Lionel Barrymore). Stan és Pan sógorságba esik. Rio de Janeiro (kulturfilm). Híradó. (2, 4, 6, 8, 10.) — **Palace mozgó** (Erzsébet körút 8. Tel.: 365-29): Remo, az ördögtigris (dsungelfilm). Pimpi burlcsok és Foxvarázsönyeg. Híradók. (Előadások kezdete: 4, 6, 8 és 10 óraker.) — **Patria mozgó** (Népszínház ucca 13. sz. Telefonszám: 456-73): Mind a kettőt szeretem (Garry Cooper). A rettegés városa (Maureen O'Sullivan). (Előadások: 1/2-1/11 folyt.) — **Phoenix filmszínház** (Rákóczi út 68. szám. Telefonszám: 379-10): Jönnek a huszárok (Fritz Schultz). Rettegés városa (Lew Ayres). Híradó. (Előadások kezdete: 2, 1/2, 7, 1/10 óraker.) — **Rádus-Metro filmpalota** (Nagymező ucca 22-24. szám. Telefonszám: 220-98): Modern Hamupipőke (Marian Davies). Stan és Pan sógorságba esik (burlcsok). Híradók. (2, 4, 6, 8 és 10.) — **Royal Apolló** (Erzsébet körút 45. Telefonszám: 419-02, 429-46): Amerikai téboly (Constance Cummings). Híradók. (Előadások kezdete: 4, 6, 8 és 10-ór.) — **Tivoli mozgó** (Nagymező ucca 8. Telefonszám: 230-49): Jönnek a huszárok (Fritz Schultz). A rettegés városa (Lew Ayres). Híradó. (Előadások kezdete: 1/3-tól folytatólagosan.) — **Turán mozgó** (Nagymező ucca és Mozsár ucca sark. Telefonszám: 264-20): Mindkettőt szeretem (Garry Cooper). Két boldog nap (Paul Hörbiger). Szépségkirálynő (Harry Langdon). (Előadások: 1/2, 1/3, 1/4, 7 és 1/10.) — **Ufa filmszínház** (Terező körút 60. Tel.: 197-67): Nyitott tétől! A vén gazember (Bársony Rózi és Halmay Tibor). Híradó. (Előadások kezdete: 4, 6, 8 és 10 óraker.) — **Uránia filmszínház** (Rákóczi út 21. szám. Telefonszám: 460-46): Prolongálva! Gyilkol a múlt (Paul Richter). Japán tükrök (kulturfilm). Híradó. (Előadások: 1/4, 1/6, 1/8, 1/10-ór.) — **Vesta mozgó** (Erzsébet körút 39. Telefonszám: 32-6-39): Krisztina királynő (Greta Garbo). Csibi (Gaál Franciska). (Előadások kezdete: 1/4 órától folytatólag.)

Frakk és vajaskenyér

A színészbemutató ajtaja